

Septembro 2014

SVENSKA
ESPERANTO-
TIDNINGEN

La Espero

2014:4



Funnet under arbetet med arkivprojektet

Partoprenu la Oranĝan Renkontiĝon!

Gammalt foto – berättar det något?

Kallelse till Esperanto-Gårdens årsstämma

Malgranda UK en vintra sezono

Vojaĝo en ABC-landoj

KONGRESO 2015

Pelle Persson

La estraro informas

LA ESPERO

Organ för Svenska Esperantoförbundet

ISSN 0014-0694

2014 • 102-a jarkolekto

Fondita en 1913

Redaktion: Bengt Olof Åradsson och Olof Pettersson

Frågor om prenumeration, adressändringar o. dyl.:

Box 2276, 103 17 Stockholm, tel. 08-34 08 00.

sveda@esperanto.se

E-post till redaktionen: laespero@esperanto.se

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorm

Utdruckning: Omnibus Typografi & Bengt O Åradsson

Tryck: Pingvinpress, Råå

Prenumeration 2014: 200 kr.

Prenumerationsavgiften för La Espero ingår i medlemsavgiften.

Plusgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

ESPERANTOFÖRBUNDET

Besöksadress: Esperanto-Centro, Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm, tel. 08-34 08 00

Postadress: Box 2276, 103 17 Stockholm

E-post: sveda@esperanto.se

Nätsida: www.esperanto.se

Öppettider: Esperanto-Centro har begränsade öppettider. Ring i förväg!

Plusgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

IBAN-konto: SE50 9500 0099 6034 0002 0123

Medlemsavgift 2014:

Direktansluten medlem 200 kr.

Ungdomsmedlem (max 20 år) 100 kr. Medlemmar under 30 år är samtidigt medlemmar i SEJU, Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund.

Hel familj 300 kr (inklusive ett exemplar av La Espero). Tilläggsexemplar kostar 100 kr/år).

UEA-avgifter och prenumerationer: Leif Holmlund, Kågevägen 40 B, 931 38 Skellefteå, tel: 0910-733810

ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: Box 2276, 103 17 Stockholm

Postgiro: 578-5

Nätsida: www.algonet.se/~eldona

E-post: eldona@telia.com

Telefon: 070-5850054

ESPERANTOGÅRDEN

Adress: Esperanto-Gården, 680 96 Lesjöfors,

Nätsida: http://www.esperantosverige.se/eg-om-oss

E-post: egarden@esperanto.se

Telefon: 0590-309 09

Manus till La Espero

sänds till Bengt Olof Åradsson

Nygatan 10A; 281 48 Hässleholm; tel 070-200 4574

e-post: laespero@esperanto.se

	Stopptdatum	Utkommer senast
Nr 1	15 januari	15 februari
Nr 2	28 februari	30 mars
Nr 3	30 april	31 maj
Nr 4	15 augusti	15 september
Nr 5-6	31 oktober	30 november

Utgivningsplanen är preliminär. Den som har brådskande information som måste komma ut senast ett visst datum bör ta kontakt med redaktören i god tid innan.

LA ESTRARO INFORMAS

Sommaren är över och SEF-styrelsen har haft höstens första styrelsemöte. En del av resultaten från detta möte kan du läsa om i det nyhetsbrev (SEF informerar – Augusti 2014) som skickades ut via e-post den 28 augusti. Fick du inte mejlet kan det bero på att du inte har meddelat din (räcta) e-postadress till oss. Gör det till medlem@esperantoförbundet.se.

Nästa möte kommer vi att hålla i Uppsala under helgen 20-21 september, då vi också ska träffa LKK för nästa års kongress. Näst-nästa kongress, år 2016, är också redan på planeringsstadet. Den kommer att bli något helt nytt och spännande. Håll utkik efter mer information, bl a under Eventoj i EsperantoSverige. Om du har önskemål om var kongressen ska vara 2017 får du gärna komma med förslag. För snabba kongressnyheter, prenumerera på nyhetsbrevet KONGRESA BULTENO. Kolla under menyen Aktuale. Längst ner finns "NovaJ-letero".

Styrelsen arbetar hårt med att försöka förändra gamla strukturer inom både styrelsearbetet och den svenska esperantörörelsen som helhet. Läs tex i nyhetsbrevet om vår planerade studiecirkel, där vi ska försöka finna svar på frågor som: Vad är det vi vill uppnå?, Vad måste vi göra för att nå dit?, Hur definierar vi framgång?, Hur kan vi mäta framgång?, Hur kan vi veta när vi har nått framgång och Hur blir vi ständigt bättre?

Tycker du att det låter spänande så är du välkommen att anmälta ditt deltagande. Studiecirkeln startar 11 september och går ca varannan vecka 10 gånger. Deltagare måste vara med någon av de tre första tillfällena för att räknas.

Var med och påverka vårt gemensamma arbete inom esperantörörelsen genom att bli medlem i EsperantoSverige och delta i forumen i Diskutejo! Ta del av vad som händer i Sverige och till viss del i övriga esperantovärlden, och informera själv om aktiviteter i ditt närområde! På det sättet kan vi hjälpa, stötta och inspirera varandra, något som har efterfrågats under många år.

Glöm heller inte att skicka in rapporter och reportage till vår gemensamma tidning La Espero!

Ann-Louise Åkerlund
ordförande

La Espero 2015 !

Dagens 6 nummer (i praktiken 5) kommer att reduceras till fyra under 2015. Flera förslag hördes på årsmötet och det finns en tråd i Diskutejo i ämnet, men inga reaktioner har kommit. Därför kör vi nu ett test med endast 4 nummer under 2015..

Utgivningsdatum 2015 blir 1 mars, 1 juni, 15 september och 1 december med manusstopp 3 veckor före.

Funnet under arbetet med arkivprojektet

Jag tror att man kan kalla perioden 1933 till 1945 höjd punkten för SEF, men kanske inte nödvändigtvis för esperanto. Åtminstone ser det så ut från min maskhorisont. Trots att jag spenderat hela livet i esperantostären, så har jag sugit i mig synnerligen begränsade mängder kunskaper om vår historia. Inga böcker har jag läst, utom de första sidorna i Marjorie Boultons bok "Zamenhof". Så rätta mig gärna om jag har fel! (Jag har gärna fel på den här punkten och hoppas att vi har våra bästa år framför oss.)

Siffror jag stött på i rotandet i vårt arkiv sedan i april i år, är t. ex. 60 000. Så många, påstod Carl Lindhagen i sin motion till riksdagen 1936, hade genom diverse kurser lärt sig åtminstone grunderna i språket. En annan siffra är 140, minst så många klubbar var spridda över hela landet. Jag stöter hela tiden på nya. Kolla gärna på kelo.esperanto.se. Sök "klubo" så får du upp aktuell lista – alla klubbar heter staden och just "klubo" för att man ska kunna hitta dem igen. (Och, ja, rubriker och annat är på engelska än så

länge, tills vi vet vad allt ska kallas.)

Att jag väljer 1933 som år för starten på epoken beror på ett brev som tydligt gått ut till alla klubbar. Där stipuleras att en ny organisation beslutad under kongressen i Paris ska starta den 1 januari 1933. Alla klubbar ska ansluta sig till SEF som i sin tur är anslutet till UEA. Man följer upp med ytterligare en uppmaning efter "den stora radiodebatten" i januari-februari 1933. Radiotjänst (som Sveriges radio hette då) ordnade en debatt i "världspråksfrågan" med kombattanter från ido, novial och esperanto. "Diskussionen" var en välregisserad föreställning på order från högsta ort, chefen för Radiotjänst. Det finns en hel bunt med korrespondens och transkriptioner från utsändningarna i tekoh 1 i arkivet – dock inte skannat än, om det någonsin blir det.

På baksidan av ett pappersåtervunnet brev i ett annat ärende läser jag att det förekom radioutsändningar på esperanto "tvenne år då A.B.F stod för radioutsändningarna" vilket skedde före 1933. Det tyder ju på

ett visst intresse redan före mitt valda startdatum, men ut-

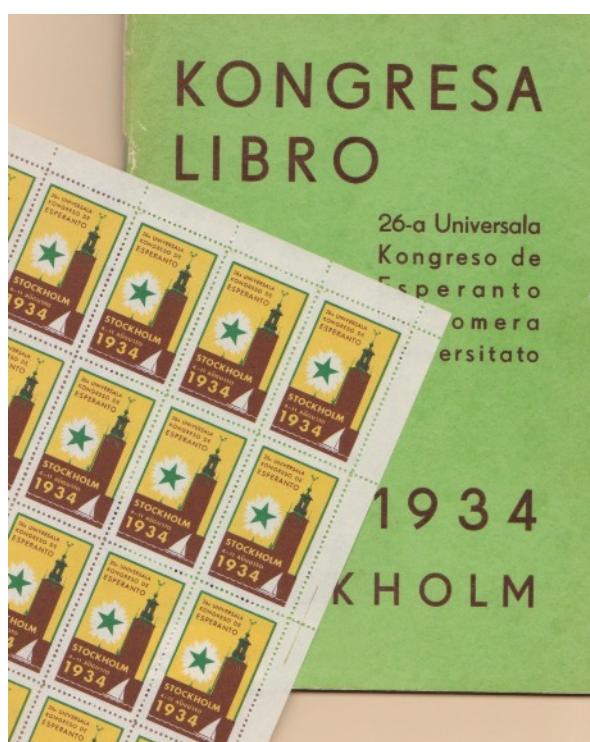
sändningstiden var 30 minuter per månad och anledningen till brevet är att tiden ska sänkas till 20 minuter.

Esperanto har ändå medvind under den här perioden och man bjuder in UEA att hålla kongress i Stockholm 1934, vilket är ganska precis 80 år när denna tidning går i tryck. Det är pampigt och ståltigt. Prins Carl är förste man ut i Hederspresidiet. I detta ingår 30 namn (mest gubbar naturligtvis). De var säkert kändisar på sin tid, men för min del måste jag erkänna att jag bara känner igen Gustaf Dahlén, Per Albin Hansson, Selma Lagerlöf och Carl Lindhagen, förutom "Lia Princa Mošto CARL de Svedlando" förstås. Inledande sidor samt programmet finns inskannat.

På Kelos framsida (kelo.esperanto.se) finns rubriken "Emfaza ero" – klicka på det och sedan på filnamnet vid "Attachment" längre ner på sidan så kan du läsa själv. 1834 deltagare finns också listade, men frågan är om det är värt jobbet att skanna dem med. Vad tycker du? Vad är värt att få reda på ur arkivet?

Stella Lindblom

Från arkivet i Lesjöfors



Dessutom kan nämnas att UEA-kongressen hölls i Riksdagshuset och Konserthuset. Någonstans såg jag en notering om att landsorganisationerna oftast är som utslitna efter en kongress, men att Sverige utmärkte sig för att rörelsen blev större och starkare efter 1934.

Man kan skvallra om motsättningarna och kampen mellan LKK och CO om vilken valuta som skulle vara officiell. CO hävdade att det var schweiziska franc och inget annat som gällde, men i aligilot ser man att di svenska vann striden. Deras argument är belysande för dätidens samhälle och politiska läge.

arkivprojektet



Partoprenu la Oranĝan Renkontiĝon!

Kio okazos?

Ek de la 3a ĝis la 5a de oktobro

- natura kaj funga ekskursio
- saŭnumado
- interesaj prelegoj
- koncerto de La Perdita Generacio
- ludoj
- metiejo pri arta trikado
- interesaj diskutoj
- spontanea muzikumado
- diskutoj pri venontaj esperantistaj renkontiĝoj –
- kaj tiel plu ...

Por la sepa fojo, Hernusanda Esperantista Klubo (HEK) organizos la Oranĝan Renkontiĝon, kiu estis kaj estos bonetosa kabana semajnfino kun muziko, ludoj, diskutoj, naturaj ekskursoj kaj artaj metiejoj en la vilaĝo Aspnäs ekster Hernusando. La renkontiĝo komenciĝos la 3-an de oktobro je 18:00 kaj finiĝos la 5-an de oktobro je 13:30.

Organizante antaŭajn renkontiĝojn, HEK kunlaboris kun SEJU, sed ĉar SEJU ĝuste nun plimalpli dormas, SEF transprenis la torĉon. Por ricevi pli da informo kaj aliĝi al la renkontiĝo, bonvolu viziti www.esperantosverige.se aŭ telefoni al Martin Kjellin (018-50 00 83 aŭ 073-211 77 46). Bonvenegon!

Martin Kjellin
respondeculo pri informo



Bokmässan 2014

25-28 september 2014

L iksom tidigare år deltar SEF och Göteborgsklubben i samarbete med en monter vid årets bokmässa. Mässans tema i år är Brasilien och vi har en del material med Brasilienanknytning med oss: bilder och böcker att visa eller sälja. Främst läggs arbetet vid montern på att informera, muntligen och genom broschyrer.

Två framträdanden kommer att ske från scenerna på Internationella torget: torsdag kl 16.30 på Lilla scenen och lördag kl 17 på Stora scenen. På lördagen skall Leif Nordenstorm intervjuas om esperantolitteratur.

arkiprojektet

Gammalt foto – berättar det något?

Jag har skannat ett gammalt foto från någon sorts sammankomst, troligen SEF-kongress på 30-40-talet. Det finns ingen info på eller i närheten av fotot men det ligger bredvid kongressmaterial från -34, -43 och -44. Finns det någon läsare som kan sätta namn på deltagarna och gissa vad det handlar om? Jag är ingen expert, men tycker klädalet ser ut att vara före krigsslutet. Det kanske finns modemedvetna medlemmar som bättre kan avgöra ett tidigast-datum i alla fall.

/Stella





Kallelse till Esperanto-Gårdens årsstämma på Skansen

Esperanto-Gården i Lesjöfors ekonomisk förening kallar till årsstämma **söndagen den 21 september kl. 13.30 på Gersheden Folkets hus på Skansen** i Stockholm.

Välkommen!

Styrelsen genom
Anna Ritamäki-Sjöstrand,
ordförande

Observera !

- Samtliga deltagare har fri entré till Skansen. Deltagarna ska uppge i entrén att de ska till Folkets hus (bokad av Tyresö Esperantoförening) för att delta i mötet. Sollidsporten är den entré som ligger närmast Folkets hus.
- Möjlighet att äta lunch eller dricka kaffe/te före mötet. Vi samlas samlas vid självserveringen i närheten av stora scenen kl. 12.
- **Är du inte medlem?** Du är också välkommen! Vill du lösa en eller flera andelar om 100 kr (eller 11 euro) är det möjligt att göra det på plats.
- Folkets hus fungerade som samlingssal i byn Gersheden i Ransäters socken i Värmland i ett halvt sekel innan det donerades till Skansen. Det återuppförda Folkets hus invigdes 1964.



En Lesjöfors okazis somere

Renkonto ĝo de Esperanto-Familioj

Fotis Anna
Ritamäki-Sjöstrand



Alvoko al jarkunveno de Esperanto-Gastigejo, okazos en Skansen, Stokholmo

La koopera societo Esperanto-Gastigejo en Lesjöfors alvokas al jarkunveno **dimanĉon la 21an de septembro je 13.30 en Gersheden Folkets hus** (Popola domo de Gersheden) **en Skansen**, Stokholmo.

Bonvenon!

Anna Ritamäki-Sjöstrand, prezidanto, nome de la estraro

Pliaj informoj svedlingve kaj de la prezidanto
anna.ritamaki@esperanto.se aux +358-50-379 3146

Vojago en ABC-landoj

Post la UK en Bonaero (Buenos Aires, Argentino) mia edzo kaj mi flugis al Santiago de Chile por viziti mian (iaman) leteramikon Alfredo.

Santiago situas belege inter altaj montoj sed estas malvarmegea dum la vintro (kiel estis kiam ni vizitis ĝin). Mi volonte revizitos ĝin dum printempo aŭ aŭtuno. Dum la somero eble estos tro varme. Alfredo ankaŭ montris al ni la urbon Valparaiso ĉe la marbordo. Tre kolorplena kaj "malebena", plena je altaj rokoj. En pluraj lokoj en la urbo funkciias speco da liftoj por ke homoj ne bezonu grimpi la rokojn.

Ni flugis reen al Bonaero, ĉar la bileto tien-reen kostis multe malpli ol unu-voja bileto (!) Post tranoktado ni flugis al la urbeto Puerto Iguazù kaj vizitis la faman akvofalon sur la limo inter Argentino, Brazilo kaj Paragvajo. En la multe pli granda urbo Foz do Iguaçu je la brazila flanko ni

renkontis esperantistan familion de Manoel José da Rocha Neto. Li rakontis ke iam Gunnar Olsson gastis ĉe li.

De Foz ni veturnis per aŭtobuso al Kuritibo (Curtiba), tre agrabla grandurbo kun multaj parkoj kaj arbaroj ene de la urba limo. Dum bela sunbrila tago gvidis nin la prezidanto de la tiea klubo, Joçjo Barros. Li havas grandajn planojn por la esperantomovado en sia urbo, volas aranĝi kongresojn je diversaj niveloj – eble ankaŭ UK estonte. Li havas bonajn kontaktojn kun spertaj aranĝantoj de similaj aferoj, kiuj tiom interesiĝas pri esperanto ke ili volas akompani lin al la UK en Lille.

San Paúlo ne estas same agrabla kiel Kuritibo. Tamen ni havis agrablan tagon kune kun Indu kaj Bharat el Nepalo kaj la gvidantino Aparecida. Ni finis nian vojaĝon per tri tagoj en Rio de Janeiro. La busvojaĝoj inter la urboj daŭris po unu tago. La distancoj estas grandegaj.

En Rio gvidis nin Rosana Caramez, legitima turistgvidanto, kiu studis en Bydgoszcz. Ni veturnis per lokaj aŭtobusoj al la plej famaj lokoj Sukerpano (ankaŭ per telfero) kaj la statuo de Kristo (ankaŭ per dent-rela ferovojo). Estas malfacile kompreni la bustrafikan sistemon en Rio, kaj ni plej probable ne estus povinta mem elturniĝi. Ni logis en Copacabana, nur du stratojn de la plaĝo kie ni promenis, kaj ni povis preni la metroon al la urbocentro kie ni vizitis la Kulturan Kooperativon de Esperantistoj (KKE). Ĝi havas ejon en tre strategia loko apud la Theatro Municipal. Tie ni parolis kun Givanildo Costa, kiu donacis al ni du numerojn de ilia gazeto kaj novan libron, eldonitan de KKE.

Estis interesa vojaĝo kaj ni certe revenos al Sudameriko, tiam en pli taŭga sezono por ni.

Ann-Louise Åkerlund



En Kuritibo ni salutis Dr'n Zamenhof



En Kultura Kooperativo de Esperantistoj (Rio)



En São Paulo ni promenis kun Aparecida kaj niaj nepalaj geomikoj Indu kaj Bharat



Al la Sukerpano (en Rio)

Malgranda UK en vintra sezono

Nur ĉ. 700 personoj aliĝis al la UK en Bonaero, plejparte el Brazilo kaj Argentino. Ankaŭ el Japanio venis granda grupo.

La programo similis al la kutima programo dum UK, eble iom pli "maldensa" ol kutime. Nova, tre ŝatata, ero estis la futbal-matĉo inter teamo de esperantistoj el diversaj landoj kaj armen-devena argentina teamo. Kiu gajnis? Nu, vi eble povas diveni ke la "profesia" teamo gajnis, per 8 – 3. La entuziasmo de la verda spektantaro tamen estis granda kaj eble tia aranĝo povos fariĝi tradicio.



Bonaero, 26 julio – 2 aŭgusto 2014

El la programo mi elektis partopreni la UEA-seminariojn pri *Konsciigo – Kapabligo – Komunumo – Kunordigo*, laŭ la Strategia Laborplano. Pri la tri unuaj partoj okazis po du seminarioj plus unu Komitata Forumo pri la samaj temoj. Pri la lasta nur Komitata Forumo (pro manko da spaco en la programo). La seminarioj estis tre interesaj, lerte gvidataj de Mark Fettes kaj Stefan MacGill. La problemoj kaj la klopodoj de la UEA-estraro trovi pli modernajn kaj efikajn strategiojn kaj labormanierojn similas al tiuj en nia SEF-estraro kaj mi provos dividi miajn informojn kaj spertojn kun la aliaj estraranoj. Multaj ideoj venis de la partoprenantoj, el kiuj ankaŭ ni povus profiti.

Multaj kongresanoj dum la semajno malsaniĝis je gripo aŭ malvarmumo kaj dissendis la virusojn en la salonoj. Tuj post la fino de la kongreso ankaŭ mi kaj mia edzo malsaniĝis. Ni tamen flugis al Santiago de Chile por

viziti malnovan leteramikon mian. Poste ni vizitis la faman akvofalon Iguazú sur la limo inter Argentino, Brazilo kaj Paragvajo kaj la brazilajn grandurbojn Kuritibo, San Paulo kaj Rio de Janeiro. En ĉiuj el tiuj lokoj (krom Santiago) ni renkontis esperantistojn.

Ann-Louise Åkerlund

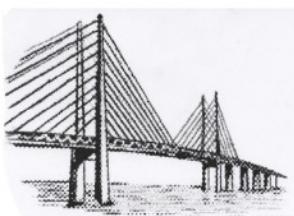
La esperanta futbal-teamo dum UK (Stanislav Belov)



La franca salutanto, samtempe la gvidanto de LKK por la centa Universala Kongreso de Esperanto en Lillo en julio 2015.



Ĉerpoj el ...



PONTO

Kurser i esperanto hösten 2014 i Malmö

Kursstart 5/10

Nybörjare kl 12.30 -14
Fortsättare 14-16

Lokal: Malmö Esperantoförenings,
Kronotorpsgatan 94, Malmö.

Anmälan: 073-9718078, gärna via sms
eller e-post till esperantoagado@yahoo.se.

Översvämnings i klubblokalen

I samband med det skyfallsliknande regnet den 31/8 har även vår klubblodal vattenskadats. Fläktar kommer att behöva sättas in varför någon av de första programkvällarna kan bli inställda.

**Ring före möte till
Per-Olov, 040-263194
om du vill vara säker.**

"Haur du sitt Malmö haur du sitt varden."
(Sydsvenskans reklamslogan för femton år sedan.)

Pelle Persson – fortakolono de la esperantomovado

Forpasis unu el la ĉefaj kolonoj de la sveda esperantomovado ĝenerale, kaj laborista esperantomovado aparte.

Pelle Persson naskiĝis 11/6 1920, kiel filo de aktivaj anarchistoj.

En 1928, liaj gepatroj esperantistiĝis -- kaj ankaŭ li.

Tio estis jaroj de kreskantaj totalismaj movadoj -- en Sovetio stalinismo, en Italio fašismo, en Germanio naziismo, en Portugalio kaj poste Hispanio ankaŭ ideologioj proksimaj al la fašismo. Multaj homoj fuĝis al Svedio, kaj al la manĝotabolo de la familio Persson, kio donis bonan okazon tie praktike uzi esperanton.

Mi persone renkontis lin unuan fojon longe poste, kiel freŝa esperantisto en 1979, kiam li jam de multaj jaroj estis unu el la ĉefaj aktivistoj de SLEA kaj

ĝia stokholma klubo, kiel sekretario (poste ankaŭ kasisto) kaj redaktisto de SLEA-INFORMILO. Dum ĉiu unua de majo, ĝis antaŭ malmultaj jaroj kaj la lastajn jarojn en rulseĝo, de manifestacio iris li al manifestacio kaj disdonis informslipojn pri esperanto. Kvankam konvinkita anarkiisto, li bone kunlaboris kun alitendencaj laboristaj esperantistoj, kaj ankaŭ kun neŭtralaj grupoj -- en la kunlabora komitato de de stokholmaj grupoj, la protokolojn plejofte skribis li.

Li longe aktivis kiel esperanto-instruisto.

En la internacia nivelo, li aktivis en SAT, interalie li kaj mi dum kelkaj jaroj redaktis LIBER-ECANAN LIGILON, kaj ankaŭ membris en la Konflikt-Komisiono de SAT.

Aparta sperto kun li okazis dum la someroj en 2006 kaj

2007, kiam SLEA ricevis inviton partopreni la tiaman Alternativan Politikan Semajnon en Visby, samtempe kun la Almedal-semajno, prelegi pri esperanto kaj -- en lia kazo -- pri la hispana situacio en la tridekjaroj. Li tiam ja jam estis 86-87-jara, sed tamen lia vigleco faris impreson.

Iom amare estas ke tiu alternativa semajno poste malaperis, kaj ke la ordinaran Almedal-semajnon nun partoprenas ĝuste tiaj fortotoj kiujn li dum sia tuta vivo kontraŭbatalis.

La 16/7 2014 li finfine mortis, jus iĝinte 94-jara, kaj hazarde ĝuste post la Almedal-semajno kaj antaŭ la SAT-kongreso. La enterigo okazis 6/8 en Huddinge, kie li loĝis dum sia lasta vivfazo.

Gunnar Gällmo



KONGRESO 2015

Svenska esperantokongressen i Uppsala – Sveda Esperanto-kongreso en Upsalo

Den 15-17 maj 2015 kommer Svenska esperantokongressen att äga rum i Uppsala. Markera dessa datum i din kalender redan nu. Mer information kommer i nästa nummer av La Espero och fortlöpande på www.esperantosverige.se

Leif Nordenstorm
Ordförande i
Uppsala esperantoförening

La 15-17 maj 2015 Sveda Esperanto-kongreso okazos en Upsalo. Notu tiujn datojn en via kalendardo jam nun. Pli da informo aperos en la venonta numero de La Espero kaj daŭre en www.esperantosverige.se

Leif Nordenstorm
Prezidanto de
Esperanto-societo de Upsalo